

HERREPER

„JEG KOMMER NOK MED EN LIDEN SENDING TIL
KONGEN JEG, OM HAN IKKE VIL FORSMAA DEN“

„JEG VIL TA HENDE MED MIG LIKEVEL; DET ER SYND HUN SKAL GAA HER OG SÆTTE TIL.“

Der var engang et par fattige folk; de havde ingenting uden tre sønner. Hvad de to ældste hedte, det ved jeg ikke, men den yngste hedte Per.

Da forældrene var død, skulde børnene arve dem, men der var ikke andet at faa end en gryde, en takke og en katte. Den ældste, som skulde ha det bedste, han tog gryden: „naar jeg laaner bort gryden, saa faar jeg altid lov at skrabe den,“ sa han. Den andre tog takken: „for naar jeg laaner bort takken, faar jeg altid en smakelefse,“ sa han. Men den yngste han havde ikke noget at vælge imellem; vilde han ha noget, saa maatte det bli katten. „Om jeg laaner katten bort, saa faar jeg ikke noget for hende, jeg,“ sa han; „faar katten en melkeskvett, saa vil hun ha den selv. Men jeg vil ta hende med mig likevel; det er synd hun skal gaa her og sætte til.“

Saa drog brødrene ud i verden for at prøve sin lykke, og hver tog sin vei.

Men da den yngste havde gaat en stund, sa katten: „Du skal nok faa like for det du ikke vilde jeg skulde bli igjen i den gamle stuen og sætte til. Nu skal jeg gaa bort i skogen jeg, og faa fat paa nogen rare dyr, saa skal du gaa op paa kongsgaarden, som du ser der borte, til kongen, og si at du nok kommer med en liden sending til ham. Naar han da spør hvem den er fra, skal du si den er fra han Herreper.“

Ja, Per havde ikke ventet længe, saa kom katten med et rensdyr fra skogen; den havde fløiet op i hodet paa rensdyret, og da hun havde sat sig imellem hornene paa det, sa hun: „Gaar du ikke like til kongsgaarden, saa klorer jeg øinene ud paa dig.“ Rensdyret torde da ikke andet.

Da nu Per kom til kongsgaarden, gik han ind i kjøkkenet med rensdyret, og sa: „Jeg kommer med en liden sending til kongen jeg, om han ikke vil forsmaa den.“

Kongen kom ud i kjøkkenet, og da han saa det store gilde rensdyret, blev han vel glad. „Men kjære min ven! hvem er det som sender mig saa gjæv en sending da?“ sa kongen.

„Aa den kommer nok fra han Herreper,“ sa gutten.

„Han Herreper?“ sa kongen; „hvor skal jeg nu si han bor henne?“ — for han syntes det var skam at han ikke skulde kjende saa bra en mand.

Men det vilde gutten slet ikke si ham; han torde ikke det for husbonden sin, sa han. Saa gav kongen Per mange drikkepenge, og bad ham hilse saa flittig hjemme og si mange tak for sendingen.

Den andre dagen gik katten igjen i skogen, og fløi op i hodet paa en hjort, satte sig mellem øinene paa den og trued den til at gaa til kongsgaarden. Der gik Per ind i kjøkkenet med den igjen, og sa at han nok kom med en liden sending til kongen, om han ikke vilde forsmaa den. Kongen blev endda gladere i hjorten, end han havde været i rensdyret, og spurte igjen hvem det var som kunde skikke ham saa gjæv en sending. „Den er nok fra han Herreper,“ sa gutten; men da kongen vilde vide hvor Herreper bodde, fik han samme svaret som dagen før, og den gangen fik Per endda flere drikkepenge.

Tredje dagen kom katten med et elgsdyr. Da saa Per kom ind i kjøkkenet i kongsgaarden, sa han at han havde nok en liden sending til kongen, om han ikke vilde forsmaa den. Kongen kom straks ud i kjøkkenet, og da han fik se det store gilde elgsdyret, blev han saa glad at han ikke vidste hvad fod han skulde staa paa, og den dag gav han Per endda mange, mange flere drikkepenge: det var vist hundrede daler. Han vilde endelig vide hvor han Herreper bodde, og grov og spurte baade om det ene og det andre; men gutten sa at han slet ikke torde si ham det for husbonden sin, for han havde negtet det, og det baade stridt og strengt.

„Saa bed Herreper at han besøger mig,“ sa kongen.

Ja det skulde gutten gjøre, sa han.

Men da han kom ud af kongsgaarden igjen og traf katten, sa han: „Jo, du har stelt mig paa et godt trav du; nu vil kongen jeg skal besøge ham, og jeg har jo ikke andet end de fillerne jeg staar og gaar i.“

„Aa, vær ikke ræd for det,“ sa katten; „om tre dager skal du faa hester og vogn og saa gilde klær at gullet skal dryppe af dig; saa kan du nok besøge kongen. Men alt du ser hos kongen, skal du si, du har det meget gildere og finere hjemme; det maa du ikke glemme.“

Nei, det skulde nok Per komme i hug, mente han.

Da nu de tre dagene var omme, kom katten med vogn og hester og klær og alt Per behøvde; altsammen var det saa gildt at ingen havde set slikt

HESTESTUDIER

før. Saa reiste han, og katten sprang med. Kongen tog baade godt og vel imod ham; men hvad kongen bød ham og hvad han viste ham, sa Per, det kunde være bra nok, men han havde det endda finere og gildere hjemme. Kongen likte ikke dette mer end som saa; men Per blev ved sit; og tilsidst blev kongen saa sint at han ikke kunde styre sig længer. „Nu vil jeg være med dig hjem,“ sa kongen, „og se om det er sandt, at du har det saa meget bedre og gildere. Men lyver du, saa naade dig, jeg siger ikke mere jeg!“

„Jo du har stelt mig paa et godt trav,“ sa Per til katten; „nu vil kongen være med mig hjem; men mit hjem det er nok ikke greit at finde det.“

„Aa, bry dig ikke om det,“ sa katten; „reis du bare efter der jeg springer fore.“

Saa reiste de, først Per, som kjørte efter der katten løb fore, og saa kongen med alle sine.

Da de nu havde kjørt et godt stykke, kom de til en stor diger flok med vakre sauer; de havde uld saa lang at den mest naadde til jorden.

„Vil du si at den saueflokken er hans Herreper, naar kongen spør dig, skal du faa denne sølvskeen,“ sa katten til gjæteren; den havde hun tat med fra kongsgaarden.

Ja, det vilde han gjerne gjøre.

Da saa kongen kom, sa han til gjætergutten: „Nu har jeg aldrig set saa stor og vakker en saueflok! Hvem eier den, vesle gutten min?“

„Det er nok hans Herreper,“ sa gutten.

Om lidt kom de til en stor, stor flok vakre brandede kjøer; de var saa fede at det glinsed i dem.

„Vil du si at den bølingen er hans Herreper, naar kongen spør dig, skal du faa denne sølvøsen,“ sa katten til gjæterjenten — sølvøsen havde hun ogsaa tat med sig fra kongsgaarden.

„Ja gjerne det,“ sa gjæterjenten.

Da saa kongen kom, blev han rent forundret over den store gilde bølingen; for saa vakker en bøling syntes han aldrig han havde set før, og saa spurte han jenten som gik og gjætte, hvem som eide den brandede buskapen der?

„Aa, det er han Herreper,“ sa jenten.

Saa reiste de lidt igjen; og saa kom de til en stor, stor flok med hester; det var de vakreste hester en kunde se, store og fede, og seks af hver let, baade røde og blakke og blaa.

„Vil du si at den hestedriften er hans Herreper, naar kongen spør dig, skal du faa dette sølvstøpet,“ sa katten til gjæteren — støpet havde hun ogsaa tat med fra kongsgaarden.

Ja, det vilde han nok, sa gutten.

Da saa kongen kom, blev han rent op i under over den store gilde hestedriften; for slike hester havde han aldrig set make til, sa han. Han spurte da gjætergutten hvem de røde og blakke og blaa hestene hørte til.

„Det er nok hans Herreper,“ sa gutten.

Da de saa havde reist et drygt stykke til, kom de til et slot; først var der en port af messing, saa en af sølv, og saa en af guld; selve slottet var

HESTESTUDIER

af sølv, og saa blankt at det skar i øinene, for solen skinte paa det med det samme de kom. Der gik de ind, og der sa katten at Per skulde si han bodde. Indeni var slottet endda gildere end udenpaa: alting var af guld, baade stoler og border og bænker. Da kongen nu havde gaat omkring og set paa alt, baade høit og lavt, blev han ganske skamfuld. „Jo, han Herreper har det gjævere end jeg, det kan ikke nytte at negte det,“ sa han; og saa vilde han til at reise igjen. Men Per bad ham bie og spise til kvelds med sig, og det gjorde da kongen, men sur og grættten var han hele tiden.

„DET ER NOK HANS HERREPER,“
SA GUTTEN

Mens de sad tilbords, kom trolDET som eide slottet, og banked paa porten. „Hvem er det som æder min mad og drikker min mjød som svin her inde?“ ropte trolDET.

Straks katten hørte ham, løb hun ud til porten.

„Bi lidt, skal jeg fortælle dig hvorledes bonden bærer sig ad med vinter-rugen,“ sa katten. „Først saa kjører bonden akeren sin,“ sa hun; „saa møker han, og saa kjører han den igjen.“

Med det samme saa randt solen.

„Se dig om, skal du se den vakre deilige jomfruen bag dig!“ sa katten til trolDET.

Saa snudde trolDET sig, saa fik det se solen, og saa sprak det.

„Nu er alt dette dit,“ sa katten til Herreper; „nu skal du hugge hodet af mig du; det er det eneste jeg forlanger af dig, for det jeg har gjort imod dig.“

„Nei,“ sa Herreper, „det vil jeg slet ikke gjøre.“

„Jo,“ sa katten, „gjør du ikke det, saa klorer jeg ud øinene paa dig.“

Ja, saa maatte Herreper gjøre det, saa nødig han vilde: han hugg hodet af katten.

Med det samme blev hun til den deiligste prinsesse som nogen vilde se for sine øine, saa Herreper blev rent indtat i hende.

„Ja, denne herligheden har været min før,“ sa prinsessen, „men troldet dér har forgjort mig, saa jeg maatte være kat hos forældrene dine. Nu faar du da gjøre det du vil, om du vil ta mig til dronning, eller ikke; for nu er du konge over hele riget,“ sa prinsessen.

Aa jo, det kan vel hende at Herreper vilde ha hende til dronning. Saa blev der bryllup og gjestebud i otte dager, og saa var jeg ikke længer med Herreper og dronningen hans jeg.

